

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

8 päivänä syyskuuta 2016 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 2001/29/EY — Tietoyhteiskunta — Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistaminen — 3 artiklan 1 kohta — Yleisölle välittäminen — Käsite — Internet — Hyperlinkit, jotka tarjoavat pääsyn suojattuihin teoksiin, jotka on saatettu saataviin toisella internetsivustolla ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa — Teokset, joita tekijänoikeuden haltija ei vielä ole julkaissut — Tällaisten linkkien laittaminen esille voitontavoittelutarkoituksessa

Asiassa C-160/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (ylin tuomioistuin, Alankomaat) on esittänyt 3.4.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.4.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

GS Media BV

vastaan

Sanoma Media Netherlands BV,

Playboy Enterprises International Inc. ja

Britt Geertruida Dekker,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.2.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— GS Media BV, edustajinaan R. Chavannes ja D. Verhulst, advocaten,

— Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc. ja Britt Geertruida Dekker, edustajinaan C. Alberdingk Thijm ja C. de Vries, advocaten,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja D. Kuon,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Segoin, D. Colas ja G. de Bergues,
- Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes ja T. Rendas,
- Slovakian hallitus, asiamiehenään B. Ricziová,
- Euroopan komissio, asiamiehinään F. Wilman, T. Scharf ja J. Samnadda,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.4.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä GS Media BV ja toisaalta Sanoma Media Netherlands BV (jäljempänä Sanoma), Playboy Enterprises International Inc. ja Britt Geertruida Dekker (jäljempänä yhdessä Sanoma ym.) ja joka koskee muun muassa sitä, että GS Median ylläpitämälle internetsivustolle GeenStijl.nl (jäljempänä GeenStijl-sivusto) on laitettu hyperlinkkejä, jotka johtavat muille sivustoille, joilla on mahdollista katsella Playboy-aikakauslehteä varten otettuja valokuvia Dekkeristä (jäljempänä kyseiset valokuvat).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 3, 4, 9, 10, 23 ja 31 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(3) Ehdotettu yhdenmukaistaminen edistää sisämarkkinoiden neljän vapauden toteuttamista ja liittyy erityisesti niiden oikeudellisten peruseräkkeiden noudattamiseen, jotka koskevat omaisuutta, henkinen omaisuus mukaan lukien, sekä ilmaisunvapautta ja yleistä etua.
 - (4) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudellisten puitteiden yhdenmukaistaminen lisää oikeusvarmuutta ja täyttää henkisen omaisuuden korkeatasoisen suojan vaatimukset sekä edistää siten merkittäviä investointeja luovuuteen ja innovaatioon, mukaan lukien verkostoinfrastruktuuriin, mikä puolestaan johtaa Euroopan teollisuuden kasvuun ja sen kilpailukyvyyn parantumiseen sekä sisällöllisen tarjonnan että tietotekniikan osalta ja yleisemmin monilla teollisuuden ja kulttuurin aloilla. – –
- –
- (9) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. – –

(10) Voidakseen jatkaa luovaa ja taiteellista työtään tekijöiden tai esittäjien on saatava asianmukainen korvaus työnsä käyttämisestä, kuten myös tuottajien voidakseen rahoittaa tällaista työtä. – – Henkistä omaisuutta koskevien oikeuksien riittävä oikeudellinen suoja on tarpeen, jotta tämän korvauksen saatavuus voidaan taata ja mahdollistaa näille investoinneille riittävä tuotto.

--

(23) Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. – –

--

(31) Eri oikeudenhaltijaryhmien välisten samoin kuin eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino on turvattava. Jäsenvaltioissa säädettyjä nykyisiä poikkeuksia ja rajoituksia näihin oikeuksiin on arvioitava uudelleen uuden sähköisen ympäristön kannalta. – –”

4 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

--

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa mainitut oikeudet eivät sammu tässä artiklassa säädetyllä tavalla tapahtuvan yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen yhteydessä.”

5 Direktiivin 5 artiklan 3 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 ja 3 artiklassa säädettyihin oikeuksiin seuraavissa tapauksissa:

--

c) kappaleen valmistaminen ajankohtaisia taloudellisia, poliittisia tai uskonnollisia aiheita käsittelevistä julkaistuista artikkeleista tai yleisradioituista teoksista tai muusta vastaavasta [suojustusta] aineistosta lehdistössä, välittäminen yleisölle tai saattaminen yleisön saataviin silloin, kun oikeuksia tällaiseen käyttöön ei ole nimenomaisesti pidätetty, ja sikäli kuin lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, tai teosten tai muun [suojustun] aineiston käyttö ajankohtaisista tapahtumista kerrottaessa ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi, ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi;

--

5. Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 6 C. Hermès otti 13.–14.10.2011 Sanoman – joka on kyseessä olevan Playboy-lehden kustantaja – toimeksiannosta kyseiset valokuvat, jotka oli tarkoitus julkaista lehden vuoden 2011 joulukuun painoksessa. Hermès antoi tässä yhteydessä Sanomalle yksinoikeuden kuvien julkaisuun. Hermès myös antoi Sanomalle luvan käyttää hänen tekijänoikeudestaan johtuvia oikeuksiaan ja valtuuksiaan.
- 7 GS Media ylläpitää GeenStijl-sivustoa, jolla sillä annettavien tietojen mukaan esitetään ”uutisia, pöyrityttäviä paljastuksia ja tutkivaa journalismia kevyistä aiheista ja sopivasti vinksahaneen hölynpölyn kanssa” ja jolla on päivittäin yli 230 000 kävijää, mikä tekee siitä yhden suosituimmista uutissivustoista Alankomaissa.
- 8 GeenStijl-sivuston toimitus sai 26.10.2011 salanimeä käyttävältä henkilöltä viestin, joka sisälsi hyperlinkin, joka viittasi Australiassa sijaitsevan tiedostojen verkkosäilytyspalvelun Filefactory.comin sivustolla (jäljempänä Filefactory-sivusto) olevaan sähköiseen tiedostoon. Sähköinen tiedosto sisälsi kyseiset valokuvat.
- 9 Sanoma kehotti samana päivänä GS Median emoyhtiötä estämään sen, että kyseisiä valokuvia levitettäisiin GeenStijl-sivustolla.
- 10 GeenStijl-sivustolla julkaistiin 27.10.2011 kyseisiä Dekkeriä esittäviä valokuvia koskeva artikkeli, jonka otsikko oli ”– –! Dekkerin alastonkuvat!” ja jonka marginaalissa oli osa yhdestä kyseisistä kuvista ja joka päättyi seuraavaan tekstiin: ”Ja nyt sitten se kuvalinkki, jota jo odotitte.” Tekstin yhteydessä olevan hyperlinkin klikkaus ohjasi lukijat Filefactory-sivustolle, jossa olevan hyperlinkin kautta he saattoivat ladata 11 sähköistä tiedostoa, joissa kussakin oli yksi valokuva.
- 11 Sanoma lähetti samana päivänä GS Median emoyhtiölle sähköpostiviestin, jossa se pyysi vahvistamaan, että hyperlinkki kyseisiin valokuviin oli poistettu GeenStijl-sivustolta. GS Media ei mitenkään reagoanut tähän kehoitukseen.
- 12 Sitä vastoin Filefactory-sivustolla olleet kyseiset kuvat poistettiin Sanoman pyynnöstä.
- 13 Sanoma ym:iden asiamies kehotti GS Mediaa 7.11.2011 päivätyllä kirjeellä poistamaan GeenStijl-sivustolta 27.10.2011 päivätyn artikkelin siihen sisältyvine hyperlinkkeineen, valokuvineen ja sivuston samalla sivulla julkaistuine lukijakommentteineen.
- 14 GeenStijl-sivustolla julkaistiin samana päivänä artikkeli, joka koski GS Median ja Sanoma ym:iden välistä kyseisiin valokuviin liittyvää oikeusriitaa. Artikkelin päättyi seuraavaan virkkeeseen: ”Päivitys: Ettekö vielä ole nähneet [Dekkerin] alastonkuvia? Ne ovat TÄÄLLÄ”. Tähänkin uutiseen sisältyi hyperlinkki, joka tällä kertaa johti internetsivustolle Imageshack.us (jäljempänä Imageshack), jossa oli nähtävillä yksi tai useampi valokuva. Myös kyseisen internetsivuston ylläpitäjä noudatti Sanoman pyyntöä poistaa kyseiset valokuvat.
- 15 Kolmas artikkeli, jonka otsikko oli ”Bye Bye, ähäkutti Playboy” ja joka sisälsi jälleen hyperlinkin kyseisiin valokuviin, ilmestyi 17.11.2011 GeenStijl-sivustolla. Kyseisen internetsivuston kommentoijat lisäsivät sivuston foorumiin uusia hyperlinkkejä toisille verkkosivuille, joilla kyseiset valokuvat olivat nähtävissä.
- 16 Kyseiset valokuvat julkaistiin Playboy-lehdessä joulukuussa 2011.
- 17 Sanoma ym. nostivat rechtbank Amsterdamissa (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) kanteen, jossa ne väittivät muun muassa, että GS Media on loukannut Hermèsin tekijänoikeutta laittamalla GeenStijl-sivustolle hyperlinkit ja yhden valokuvan leikkeen ja että GS Media on toiminut Sanoma ym:ita kohtaan lainvastaisesti. Mainittu tuomioistuin hyväksyi kanteen suurelta osin.

- 18 Gerechtshof Amsterdam (Amsterdamin ylioikeus, Alankomaat) kumosi mainitun ratkaisun, koska se katsoi, että laittamalla hyperlinkit GeenStijl-sivustolle GS Media ei ollut loukannut Hermèsin tekijänoikeutta, koska kyseiset valokuvat oli jo aiemmin julkistettu lataamalla ne Filefactory-sivustolle. Gerechtshof Amsterdam katsoi sitä vastoin, että GS Media oli toiminut lainvastaisesti Sanoma ym.:ita kohtaan, koska laittamalla hyperlinkit GeenStijl-sivustolle vierailijoita innostettiin katsomaan kyseisiä valokuvia, jotka oli ladattu laittomasti Filefactory-sivustolle. Valokuvia ei näet olisi ollut helppo löytää ilman kyseisiä hyperlinkkejä. Gerechtshof Amsterdam katsoi lisäksi, että GS Media loukkasi Hermèsin tekijänoikeutta laittamalla GeenStijl-sivustolle leikkeen yhdestä valokuvasta.
- 19 GS Media valitti kyseisestä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, Hoge Raad der Nederlandeniin (ylin tuomioistuin, Alankomaat).
- 20 Sanoma ym. tekivät vastavalituksen, jonka yhteydessä ne viittaavat muun muassa 13.2.2014 annettuun tuomioon Svensson ym. (C-466/12, EU:C:2014:76) ja väittävät, että yleisölle välittämisestä on kyse myös silloin, kun internetin käyttäjien käyttöön annetaan hyperlinkki internetsivustolle, jolle teos on ladattu ilman oikeudenhaltijan lupaa. Sanoma ym. väittävät lisäksi, että pääsy Filefactory-sivustolla oleviin kyseisiin valokuviiin oli suojattu mainitussa tuomiossa tarkoitetuilla rajoitustoimenpiteillä, jotka internetin käyttäjät pystyvät ohittamaan GS Median toiminnan ja sen GeenStijl-sivuston avulla, joten kyseiset valokuvat on saatettu sellaisen yleisön saataviin, joka on laajempi kuin se yleisö, joka tavallisesti olisi voinut nähdä mainitut valokuvat Filefactory-sivustolla.
- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo vastavalituksen tarkastelun yhteydessä, ettei 13.2.2014 annetusta tuomiosta Svensson ym. (C-466/12, EU:C:2014:76) tai 21.10.2014 annetusta määräyksestä BestWater (C-348/13, ei julkaistu, EU:C:2014:2315) ole mahdollista varmuudella johtaa vastausta siihen, onko kyse ”yleisölle välittämisestä” silloin, kun teos on tosiasiallisesti jo julkaistu aikaisemmin, mutta tämä on tapahtunut ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että on tarkistettava, tavoitetaanko kyseisellä toimenpiteellä yleisö, jonka ei ole katsottava kuuluneen oikeudenhaltijan aiemmin antaman luvan piiriin, mikä sopii yhteen sen kanssa, että oikeudenhaltijalla on yksinoikeus teoksen käyttämiseen. Jos teos toisaalta on jo suuren yleisön löydettävissä internetissä, siihen johtavan hyperlinkin laittamisella esille ei tosiasiallisesti saavuteta uutta yleisöä. Lisäksi on otettava huomioon, että internetissä on hyvin paljon teoksia, jotka on julkaistu ilman oikeudenhaltijan lupaa. Internetsivuston toiminnan harjoittajan ei ole aina helppo selvittää, onko oikeudenhaltija antanut luvan teoksen aiempaan lataamiseen internetiin, kun se harkitsee teoksen sijaintipaikkaan johtavan hyperlinkin laittamista esille.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että vastavalituksen osalta nousee esille myös kysymys niistä edellytyksistä, joiden on täyttyttävä, jotta voidaan katsoa, että kyse on 13.2.2014 annetussa tuomiossa Svensson ym. (C-466/12, EU:C:2014:76) tarkoitetuista ”rajoitustoimenpiteistä”. Mainittu tuomioistuin toteaa tältä osin, ettei kyseisiä valokuvia suinkaan ollut mahdotonta löytää internetistä ennen kuin GS Media laittoi hyperlinkin GeenStijl-sivustolle mutta ettei niitä ollut helppo löytää, joten hyperlinkin laittaminen sivustolle helpotti huomattavasti kyseisten valokuvien löytämistä.
- 24 Hoge Raad der Nederlanden on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) a) Onko kyse ’yleisölle välittämisestä’ direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä silloin, kun muu kuin tekijänoikeuden haltija viittaa ylläpitämällään internetsivustolla olevalla hyperlinkillä kolmannen ylläpitämään, internetin käyttäjien saavutettavissa olevaan internetsivustoon, jolla teos on saatettu saataviin ilman oikeudenhaltijan lupaa?
- b) Vaikuttaako edeltävään kysymykseen annettavaan vastaukseen se, että teosta ei myöskään muulla tavoin ole aiemmin saatettu yleisön saataviin oikeudenhaltijan luvalla?

- c) Onko merkitystä sillä, että hyperlinkin tarjoaja tietää tai sen pitäisi tietää siitä, että tekijänoikeuden haltija ei ole antanut lupaa teoksen lataamiseen ensimmäisen kysymyksen a kohdassa mainitulle kolmannen internetsivustolle, ja tilanteen mukaan siitä, että teosta ei myöskään muulla tavoin ole aiemmin välitetty yleisölle tekijänoikeuden haltijan luvalla?
- 2) a) Mikäli vastaus ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on kieltävä: onko kyseisessä tapauksessa kuitenkin kyse yleisölle välittämisestä tai voiko siitä olla kyse, jos internetsivusto, johon hyperlinkki osoittaa, ja sen myötä teos ovat kyllä internetin käyttäjien löydettävissä mutta eivät helposti, joten hyperlinkin tarjoaminen helpottaa huomattavasti teoksen löytämistä?
- b) Onko toisen kysymyksen a kohtaan vastaamisen kannalta merkitystä sillä, että hyperlinkin tarjoaja tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää siitä, että internetsivusto, johon hyperlinkki osoittaa, ei ole helposti internetin käyttäjien löydettävissä tai saatavissa?
- 3) Onko muita seikkoja, jotka on otettava huomioon vastattaessa kysymykseen siitä, onko kyse yleisölle välittämisestä, jos hyperlinkin kautta saatetaan saataviin teos, jota ei aiemmin ole tekijänoikeuden haltijan luvalla välitetty yleisölle?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 25 Kolmella kysymyksellään, joita on aiheellista tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele, onko – ja jos, niin missä olosuhteissa – direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yleisölle välittäminenä” pidettävä sitä, että internetsivustolle laitetaan sellaisiin suojattuihin teoksiin johtava hyperlinkki, jotka ovat vapaasti saatavilla toisella internetsivustolla ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä muun muassa sitä, mikä merkitys on sillä, ettei kyseisiä teoksia ole vielä julkaistu muulla tavalla tekijänoikeuden haltijan luvalla; sillä, että mainittujen hyperlinkkien tarjoaminen helpottaa huomattavasti kyseisten teosten löytämistä sen takia, että internetsivusto, jolla teokset ovat kaikkien internetin käyttäjien saatavilla, ei ole helposti löydettävissä, sekä sillä, että se, joka saattoi hyperlinkit saataviin, tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää näistä seikoista ja siitä, ettei mainittu tekijänoikeuden haltija ole antanut lupaa kyseisten teosten julkaisemiseen viimeksi mainitulla sivustolla.
- 27 Direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus käyttää teoksia itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.
- 28 Tekijöillä on kyseisen säännöksen nojalla luonteeltaan ehkäisevä oikeus, jonka perusteella he voivat puuttua ehkäisevästi sellaiseen yleisölle välittämiseen, johon heidän teostensa mahdolliset käyttäjät saattaisivat ryhtyä, ja kieltää tällaisen välittämisen (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 75 kohta ja tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 30 kohta).
- 29 Koska direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa ei täsmennetä käsitettä ”yleisölle välittäminen”, sen merkitys ja soveltamisala on määritettävä kyseisellä direktiivillä tavoiteltujen päämäärien ja sen asiayhteyden perusteella, johon säännös kuuluu (ks. vastaavasti tuomio 7.12.2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, 33 ja 34 kohta ja tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 184 ja 185 kohta).
- 30 Tästä on muistettava, että direktiivin 2001/29 yhdeksännessä ja kymmenennessä perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivin päätavoitteena on suojan saattaminen korkealle tasolle tekijöiden hyväksi, mikä mahdollistaa sen, että nämä saavat teostensa käytöstä asianmukaisen korvauksen erityisesti silloin, kun teoksia välitetään yleisölle. Tästä seuraa, että ”yleisölle välittämisen” käsite on ymmärrettävä

laajasti, kuten myös kyseisen direktiivin 23 perustelukappaleesta nimenomaisesti käy ilmi (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 186 kohta ja tuomio 7.3.2013, ITV Broadcasting ym., C-607/11, EU:C:2013:147, 20 kohta).

- 31 Direktiivin 2001/29 3 ja 31 perustelukappaleesta ilmenee samalla, että yhdenmukaistamisella, joka direktiivillä toteutetaan, pyritään säilyttämään muun muassa sähköisen ympäristön osalta oikeudenmukainen tasapaino yhtäältä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien haltijoiden sellaisen intressin, joka koskee heidän henkisen omaisuutensa suojaa – joka on taattu Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 17 artiklan 2 kohdassa –, ja toisaalta suojatun aineiston käyttäjien intressien ja perusoikeuksien, erityisesti heidän sananvapautensa ja tiedonvälityksen vapautensa, joka on taattu perusoikeuskirjan 11 artiklassa, ja yleisen edun suojaamisen välillä.
- 32 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, yleisölle välittämisen käsitteessä yhdistyy kaksi kumulatiivista tekijää, eli teoksen ”välittäminen” ja teoksen välittäminen ”yleisölle” (tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 16 kohta; tuomio 19.11.2015, SBS Belgium, C-325/14, EU:C:2015:764, 15 kohta ja tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 37 kohta).
- 33 Unionin tuomioistuin on lisäksi täsmentänyt, että yleisölle välittämisen käsitettä on arvioitava kulloisessakin asiayhteydessä (ks. tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; mainittu ratkaisu koskee vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/115/EY (EUVL 2006, L 376, s. 28) 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämisen käsitettä, jolla on mainitussa direktiivissä sama merkitys kuin direktiivissä 2001/29 (ks. vastaavasti tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 33 kohta)).
- 34 Tällaisessa arvioinnissa on otettava huomioon useita toisiaan täydentäviä, epäitsenäisiä ja toisistaan riippuvia arviointiperusteita. Koska näiden arviointiperusteiden intensiteetti voi erilaisissa todellisissa tilanteissa olla hyvin vaihteleva, niitä on sovellettava sekä erikseen että yhdessä toistensa kanssa (tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 79 kohta; tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 30 kohta ja tuomio 31.5.2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, 35 kohta).
- 35 Unionin tuomioistuin on korostanut näistä arviointiperusteista ensinnäkin käyttäjän keskeistä roolia ja sen välittämistoimen tarkoituksellisuutta. Kyseinen käyttäjä näet toteuttaa välittämistoimen, kun se täysin tietoisena menettelynsä seurauksista tarjoaa asiakkailleen pääsyn suojattuun teokseen, erityisesti silloin, kun ilman tätä välittämistoimea kyseiset asiakkaat eivät lähtökohtaisesti voisi vastaanottaa levitettyä teosta (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 31 kohta).
- 36 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt toiseksi, että yleisön käsite tarkoittaa rajoittamatonta määrää potentiaalisia vastaanottajia ja lisäksi varsin huomattavaa määrää henkilöitä (ks. vastaavasti tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 84 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 33 kohta).
- 37 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että jotta kyseessä voisi olla ”yleisölle välittäminen”, suojattu teos on välitettävä tietyllä teknisellä tavalla, joka poikkeaa siihen asti käytetyistä tavoista, tai, jos näin ei ole, ”uudelle yleisölle” eli yleisölle, jota tekijänoikeuden haltijat eivät ole ottaneet huomioon silloin, kun ne antoivat luvan alkuperäiseen yleisölle välittämiseen (tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 24 kohta ja määräys 21.10.2014, BestWater International, C-348/13, ei julkaistu, EU:C:2014:2315, 14 kohta oikeuskäytäntöviittaukseen).

- 38 Kolmanneksi unionin tuomioistuin on katsonut, että sillä, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla yleisölle välittämällä tavoitellaan voittoa, on merkitystä (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2011, Football Association Premier League ym., C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, 204 kohta; tuomio 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, 88 kohta ja tuomio 15.3.2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, 36 kohta).
- 39 Erityisesti näiden perusteiden valossa on arvioitava sitä, onko sellaisessa tilanteessa, josta on kyse pääasiassa, direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yleisölle välittämisenä” pidettävä sitä, että internetsivustolle laitetaan sellaisiin suojattuihin teoksiin johtava hyperlinkki, jotka ovat vapaasti saatavilla toisella internetsivustolla ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.
- 40 Tästä on muistettava, että unionin tuomioistuin on 13.2.2014 antamassaan tuomiossa Svensson ym. (C-466/12, EU:C:2014:76) tulkinnut direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa siten, ettei kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna kaltaisena ”yleisölle välittämisenä” voida pitää sellaisten hyperlinkkien laittamista internetsivustolle, jotka johtavat toisella internetsivustolla vapaasti käytettävissä oleviin teoksiin. Tämä tulkinta on myös vahvistettu 21.10.2014 annetussa määräyksessä BestWater International (C-348/13, ei julkaistu, EU:C:2014:2315) sellaisten linkkien osalta, jotka hyödyntävät niin kutsuttua framing-tekniikkaa.
- 41 Kyseisten ratkaisujen perusteluista ilmenee kuitenkin, että unionin tuomioistuimen tarkoituksena on ollut yksinomaisesti lausua sellaisiin teoksiin johtavien hyperlinkkien laittamisesta esille, jotka on saatettu vapaasti käytettäväksi muulla internetsivustolla tekijänoikeuden haltijan suostumuksella, koska unionin tuomioistuin on todennut, että kyse ei ollut yleisölle välittämisestä, sillä perusteella, ettei kyseistä välittämistoimea kohdistettu uuteen yleisöön.
- 42 Unionin tuomioistuin on tässä yhteydessä todennut, että koska hyperlinkki ja internetsivusto, johon hyperlinkki viittaa, tarjoavat pääsyn suojattuun teokseen käyttäen samaa teknistä tapaa, eli internetiä, tällainen linkki on kohdistettava uudelle yleisölle. Silloin, kun näin ei ole esimerkiksi sen takia, että teos on jo vapaasti kaikkien internetin käyttäjien saatavilla toisella internetsivustolla tekijänoikeuden haltijoiden luvalla, mainittua toimea ei voida pitää direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yleisölle välittämisenä”. Silloin, kun kyseinen teos on vapaasti saatavilla internetsivustolla, johon hyperlinkki mahdollistaa pääsyn, on nimittäin katsottava, että kun kyseisen teoksen tekijänoikeuden haltijat ovat antaneet luvan tällaiseen välittämiseen, he ovat ottaneet yleisönä huomioon kaikki internetin käyttäjät (ks. vastaavasti tuomio 13.2.2014, Svensson ym., EU:C:2014:76, 24–28 kohta ja määräys 21.10.2014, BestWater International, C-348/13, ei julkaistu, EU:C:2014:2315, 15, 16 ja 18 kohta).
- 43 Unionin tuomioistuimen 13.2.2014 antamasta tuomiosta Svensson ym. (C-466/12, EU:C:2014:76) tai 21.10.2014 antamasta määräyksestä BestWater International (C-348/13, ei julkaistu, EU:C:2014:2315) ei näin ollen voida johtaa, että se, että internetsivustolle laitetaan hyperlinkki teoksiin, jotka ovat vapaasti saatavilla toisella internetsivustolla, mutta ilman kyseisten teosten tekijänoikeuden haltijoiden lupaa, jäisi lähtökohtaisesti direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna käsitteen ”yleisölle välittäminen” ulkopuolelle. Kyseiset ratkaisut päinvastoin vahvistavat sen merkityksen, joka tällaisella luvalla on mainitun säännöksen kannalta, koska säännöksessä säädetään nimenomaisesti, että tekijänoikeuden haltijan on annettava lupa jokaiseen toimeen, jolla teos välitetään yleisölle.
- 44 GS Media, Saksan, Portugalin ja Slovakian hallitukset ja Euroopan komissio väittävät kuitenkin, että siitä, että kaikki toisilla internetsivustoilla julkaistuihin teoksiin johtavien tällaisten linkkien laittaminen esille luokiteltaisiin automaattisesti ”yleisölle välittämiseksi” silloin, kun kyseisten teosten tekijänoikeuden haltijat eivät ole antaneet lupaa kyseiseen internetissä tapahtuvaan julkaisemiseen, aiheutuisi seurauksia, jotka rajoittaisivat huomattavasti sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, eikä tällöin otettaisi huomioon oikeudenmukaista tasapainoa, joka direktiivillä 2001/29 pyritään luomaan yhtäältä näiden vapauksien ja yleisen edun ja toisaalta tekijänoikeuden haltijoiden henkisen omaisuutensa tehokasta suojaa koskevan intressin välille.

- 45 Tästä on todettava, että internetillä on todellakin erityinen merkitys perusoikeuskirjan 11 artiklassa taattujen sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden kannalta ja että hyperlinkeillä edistetään internetin moitteetonta toimintaa ja mielipiteen- ja tiedonvaihtoa kyseisessä verkossa, jolle on ominaista valtavien tietomäärien saatavuus.
- 46 Lisäksi voi osoittautua vaikeaksi – erityisesti sellaisten yksityishenkilöiden kannalta, jotka haluavat laittaa tällaisia linkkejä esille – tarkistaa sitä, tarjoaako internetsivusto, jolle kyseisten linkkien on tarkoitus johtaa, pääsyn sellaisiin teoksiin, jotka on suojattu, ja tarvittaessa sitä, ovatko kyseisten teosten tekijänoikeuden haltijat antaneet luvan niiden julkaisemiseen internetissä. Tällainen tarkistaminen on erityisen vaikeaa silloin, kun kyseiset oikeudet on alilisensoitu. Lisäksi on todettava, että sellaisen internetsivuston, jolle hyperlinkki mahdollistaa pääsyn, sisältöä, suojatut teokset mukaan lukien, on voitu muuttaa linkin luomisen jälkeen ilman, että mainitun linkin luonut henkilö olisi tästä välttämättä tietoinen.
- 47 Tehtäessä tapauskohtaista arviointia siitä, onko kyse direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”yleisölle välittämistä”, on silloin, kun hyperlinkin, joka johtaa toisella internetsivustolla vapaasti saatavissa olevaan teokseen, laittaa esille henkilö, joka näin tehdessään ei tavoittele voittoa, otettava huomioon se, ettei henkilö tiedä eikä voi kohtuudella tietää, että kyseinen teos oli julkaistu internetissä ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.
- 48 Kun tällainen henkilö saattaa mainitun teoksen yleisön saataviin tarjoamalla internetin käyttäjille suoran pääsyn siihen (ks. vastaavasti tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 18–23 kohta), hän ei pääsääntöisesti pyri täysin tietoisena menettelynsä seurauksista tarjoamaan asiakkailleen pääsyä teokseen, joka on lainvastaisesti julkaistu internetissä. Lisäksi silloin, kun kyseinen teos oli jo rajoituksetta saatavilla internetsivustolla, johon hyperlinkki tarjoaa pääsyn, kaikilla internetin käyttäjillä oli jo lähtökohtaisesti pääsy kyseiseen teokseen, vaikka hyperlinkkiä ei olisi laitettukaan esille.
- 49 Sitä vastoin silloin, kun asiassa on selvitetty, että tällainen henkilö tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että hänen sivulle laittamansa hyperlinkki tarjoaa pääsyn internetissä lainvastaisesti julkaistuun teokseen, esimerkiksi sen takia, että tekijänoikeuden haltijat ovat ilmoittaneet hänelle tästä, on katsottava, että kyseisen linkin tarjoaminen on direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”yleisölle välittämistä”.
- 50 Sama koskee tilannetta, jossa kyseinen linkki tarjoaa linkin sisältävän internetsivuston käyttäjille mahdollisuuden kiertää rajoitustoimenpiteitä, joita suojatun teoksen sisältävällä sivustolla on toteutettu, jotta pääsy sille olisi mahdollista ainoastaan sen tilaajille, koska tällaisen linkin laittaminen esille on tällöin tarkoituksellinen toimenpide, jota ilman mainitut käyttäjät eivät voisi nauttia levitetyistä teoksista (ks. analogisesti tuomio 13.2.2014, Svensson ym., C-466/12, EU:C:2014:76, 27 ja 31 kohta).
- 51 Lisäksi on todettava, että kun hyperlinkin laittamisella esille tavoitellaan voittoa, linkin esille laittavalta voidaan odottaa sitä, että hän suorittaa tarvittavat tarkistukset varmistautuakseen siitä, ettei asianomaista teosta ole julkaistu lainvastaisesti sivustolla, johon mainitut hyperlinkit johtavat, jolloin on oletettava, että linkki on laitettu esille täysin tietoisena siitä, että mainittu teos on suojattu ja ettei tekijänoikeuden haltija ole mahdollisesti antanut lupaa teoksen julkaisemiselle internetissä. Tällaisessa tilanteessa – ja siltä osin kuin kyseistä kumottavissa olevaa oletamaa ei ole kumottu – sellaisen hyperlinkin laittamista esille, joka johtaa internetissä lainvastaisesti julkaistuun teokseen, on pidettävä direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yleisölle välittämisenä”.
- 52 Jos kyse ei kuitenkaan ole uudesta yleisöstä, ei ole kyse mainituissa säännöksessä tarkoitettua välittämistä ”yleisölle” siinä tämän tuomion 40–42 kohdassa mainituissa tapauksessa, että teokset, joihin mainitut hyperlinkit mahdollistavat pääsyn, on jo saatettu vapaasti saataville toisella internetsivustolla tekijänoikeuden haltijan suostumuksella.

- 53 Direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdan tällaisella tulkinnalla varmistetaan direktiivillä tavoiteltu tekijänoikeuden suojan korkea taso. Tekijänoikeuden haltijat voivat nimittäin direktiivin nojalla ja sen 5 artiklan 3 kohdassa asetetuissa rajoissa paitsi toimia sitä vastaan, että heidän teoksensa alun perin julkaistaan internetsivustolla, myös sellaisia henkilöitä vastaan, jotka voittoa tavoitellakseen laittavat esille hyperlinkin, joka johtaa kyseisellä sivustolla lainvastaisesti julkaistuun teokseen, sekä tämän tuomion 49 ja 50 kohdassa mainituin edellytyksin sellaisia henkilöitä vastaan, jotka voittoa tavoittelematta ovat laittaneet tällaisia linkkejä esille. Tästä on erityisesti todettava, että kyseisillä tekijänoikeuden haltijoilla on joka tapauksessa mahdollisuus ilmoittaa tällaisille henkilöille siitä, että heidän teoksensa julkaiseminen internetissä on lainvastaista, ja toimia heitä vastaan siinä tapauksessa, että he kieltäytyvät poistamasta kyseistä linkkiä ilman, että he kykenevät vetoamaan johonkin 5 artiklan 3 kohdassa luetelluista poikkeuksista.
- 54 Pääasian osalta on kiistatonta, että GS Media ylläpitää GeenStijl-sivustoa ja että se on voittoa tavoitellen laittanut esille hyperlinkkejä Filefactory-sivustolla oleviin kyseiset valokuvat sisältäviin tiedostoihin. Kiistatonta on myös, ettei Sanoma ollut antanut lupaa kyseisten valokuvien julkaisemiseen internetissä. Ennakkoratkaisupyynnössä olevasta tosiseikkojen esittelystä vaikuttaa ilmenevän lisäksi, että GS Media oli tietoinen viimeksi mainitusta seikasta ja ettei se näin ollen pysty kumoamaan oletamaa siitä, että kyseisten linkkien laittaminen esille on tapahtunut täysin tietoisena kyseisen julkaisemisen lainvastaisuudesta. Tässä tilanteessa on ilmeistä, että – ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamista tarkistuksista muuta johdu – GS Media on suorittanut direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”yleisölle välittämisen”, eikä tässä asiayhteydessä ole tarpeen arvioida muita seikkoja, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on vedonnut ja jotka mainitaan tämän tuomion 26 kohdassa.
- 55 Kun edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sen vahvistamiseksi, onko kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yleisölle välittämisenä” pidettävä sitä, että internetsivustolle laitetaan sellaisiin suojattuihin teoksiin johtava hyperlinkki, jotka ovat vapaasti saatavilla toisella internetsivustolla ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa, on tutkittava, laittaako kyseiset linkit esille voittoa tavoittelematta henkilö, joka ei tiennyt tai jonka ei kohtuudella pitänyt tietää siitä, että kyseiset teokset oli lainvastaisesti julkaistu mainitulla toisella internetsivustolla, vai nimenomaan voittoa tavoitellen, jolloin hänen oletetaan olleen tästä tietoinen.

Oikeudenkäyntikulut

- 56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sen vahvistamiseksi, onko kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna ”yleisölle välittämisenä” pidettävä sitä, että internetsivustolle laitetaan sellaisiin suojattuihin teoksiin johtava hyperlinkki, jotka ovat vapaasti saatavilla toisella internetsivustolla ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa, on tutkittava, laittaako kyseiset linkit esille voittoa tavoittelematta henkilö, joka ei tiennyt tai jonka ei kohtuudella pitänyt tietää siitä, että kyseiset teokset oli lainvastaisesti julkaistu mainitulla toisella internetsivustolla, vai nimenomaan voittoa tavoitellen, jolloin hänen oletetaan olleen tästä tietoinen.

Allekirjoitukset